

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2019 m. gegužės 8 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Socialinė politika – Draudimas diskriminuoti dėl amžiaus – Direktyva 2000/78/EB – Profesinės patirties, įgytos iki sukankant 18 metų, neįskaitymas – Naujoji darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistema – Tolesnis skirtingo požiūrio taikymas – Teisė į veiksmingą teisių gynimo priemonę – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis – Pateisinimai“

Byloje C-396/17

dėl 2017 m. birželio 30 d. *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas, Austrija) nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2017 m. liepos 3 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Martin Leitner

prieš

Landespolizeidirektion Tirol

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kuri sudaro pirmosios kolegijos pirmininko pareigas einanti pirmininko pavaduotoja R. Silva de Lapuerta, teisėjai A. Arabadžiev (pranešėjas), E. Regan, C. G. Fernlund ir S. Rodin,

generalinis advokatas H. Saugmandsgaard Øe,

posėdžio sekretorius K. Malacek, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2018 m. rugsėjo 12 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- M. Leitner, atstovaujamo advokatų M. Riedl ir V. Treber-Müller,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos G. Hesse ir J. Schmoll,
- Europos Komisijos, atstovaujamos B.-R. Killmann ir D. Martin,

susipažinęs su 2018 m. gruodžio 6 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: vokiečių.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 21 ir 47 straipsnių ir 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 2000/78/EB, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus (OL L 303, 2000, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 79), 1, 2, 6, 9, 16 ir 17 straipsnių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Martin Leitner ir *Landespolizeidirektion Tirol* (Tirolio federacinės žemės policijos direkcija, Austrija) ginčą dėl pareiškėjo pagrindinėje byloje perkėlimo į aukštesnę pakopą ir pozicijos darbo užmokesčio lentelėje.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2000/78

- 3 Direktyvos 2000/78 1 straipsnyje nustatyta, kad „šios direktyvos tikslas – nustatyti kovos su diskriminacija dėl religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos užimtumo ir profesinėje srityje bendrus pagrindus siekiant valstybėse narėse įgyvendinti vienodo požiūrio principą“.

- 4 Šios direktyvos 2 straipsnyje numatyta:

„1. Šioje direktyvoje „vienodo požiūrio principas“ reiškia, kad dėl kurios nors iš 1 straipsnyje nurodytų priežasčių nėra jokios tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje:

- a) tiesioginė diskriminacija yra akivaizdi tada, kai dėl bet kurios iš 1 straipsnyje nurodytų priežasčių su vienu asmeniu elgiamasi mažiau palankiai nei panašioje situacijoje yra, buvo ar galėjo būti elgiamasi su kitu asmeniu;
- b) netiesioginė diskriminacija yra akivaizdi tada, kai dėl akivaizdžiai neutralių sąlygų, kriterijų ar taikomos praktikos tam tikrą religiją ar įsitikinimus išpažįstantys, tam tikrą negalią turintys, tam tikro amžiaus ar tam tikros seksualinės orientacijos asmenys gali patekti tam tikru atžvilgiu į prastesnę padėtį nei kiti asmenys, nebent:
 - i) tas sąlygas, kriterijus ar taikomą praktiką objektyviai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama atitinkamomis [tinkamomis] ir būtinomis priemonėmis arba

<...>“

- 5 Minėtos direktyvos 6 straipsnyje nustatyta:

„1. Nepaisydamos 2 straipsnio 2 dalies, valstybės narės gali numatyti, kad skirtingas požiūris dėl amžiaus nėra diskriminacija, jei pagal nacionalinę teisę jį objektyviai ir tinkamai pateisina teisėtas tikslas, įskaitant teisėtos užimtumo politikos, darbo rinkos ir profesinio mokymo tikslus, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

Toks skirtingas poveikis [požiūris], be kitų dalykų, gali apimti:

- a) specialių sąlygų nustatymą siekiant įsidarbinti ir profesinio mokymo, įdarbinimui ir darbui, įskaitant atleidimą iš darbo ir apmokėjimo sąlygas, jaunimui, pagyvenusio amžiaus asmenims [darbuotojams] ir už priežiūrą atsakingiems asmenims, siekiant skatinti jų profesinę integraciją ir užtikrinti jų apsaugą;
- b) minimalaus amžiaus, profesinės patirties ar darbo stažo nustatymą siekiant įsidarbinti arba gauti tam tikrų su darbu susijusių privilegijų;
- c) maksimalaus įdarbinimo amžiaus nustatymą, paremtą su konkrečiomis pareigomis susijusiam mokymui keliamais reikalavimais arba su poreikiu nustatyti atitinkamą išdirbtą laikotarpį iki išėjimo į pensiją.

2. Nepaisydamos 2 straipsnio 2 dalies, valstybės narės gali numatyti, kad amžiaus, kurio sulaukus suteikiama arba įgyjama teisė gauti senatvės ar invalidumo pensiją, nustatymas pagal profesinės socialinės apsaugos sistemas, įskaitant pagal šias sistemas nustatomą skirtingą darbuotojų amžių arba sudaromas darbuotojų grupes arba nustatomas darbuotojų kategorijas, ir pagal tokias sistemas aktuariniams apskaičiavimams taikomi su amžiumi susiję kriterijai nelaikomi diskriminacija dėl amžiaus, jei dėl to nepradedama diskriminuoti dėl lyties.“

6 Tos pačios direktyvos 9 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad šioje direktyvoje numatytoms pareigoms vykdyti visiems asmenims, manantiems, kad jie nukentėjo, kadangi jiems nebuvo taikomas vienodo požiūrio principas, būtų prieinamos teismo ir (arba) administracinės procedūros, įskaitant, kai jos mano, kad yra būtina, taikinimo procedūrą, net pasibaigus tariamai diskriminuojantiems santykiams.

2. Valstybės narės užtikrina, kad asociacijos, organizacijos arba kiti juridiniai asmenys, kurie pagal jų nacionalinėje teisėje nustatytus kriterijus yra teisėtai suinteresuoti, kad būtų užtikrintas šios direktyvos nuostatų laikymasis, gali nukentėjusiojo vardu arba jį remiant, gavus jo arba jos sutikimą dalyvauti šioje direktyvoje nustatytiems išipareigojimams įgyvendinti numatytoje teismo ir (arba) administracinėse procedūrose.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalys nepažeidžia nacionalinių taisyklių, kuriomis nustatomi terminai, per kuriuos turi būti pateikti ieškiniai dėl vienodo požiūrio principo.“

7 Direktyvos 2000/78 16 straipsnyje nustatyta:

„Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad:

- a) būtų panaikinti visi įstatymai ir kiti teisės aktai, kurie prieštarauja vienodo požiūrio principui;
- b) būtų panaikintos, paskelbtos negaliojančiomis arba iš dalies pakeistos visos vienodo požiūrio principui prieštaraujančios nuostatos, kurios yra įtrauktos į individualias arba kolektyvines sutartis, įmonių vidaus taisykles bei į laisvoms profesijoms, darbuotojų ir darbdavių organizacijoms taikomas taisykles.“

8 Šios direktyvos 17 straipsnyje nurodyta:

„Valstybės narės sankcijoms, taikytinoms už nacionalinių nuostatų, priimtų pagal šią direktyvą, pažeidimus[,] nustato taisykles ir imasi visų priemonių, būtinų jų taikymui užtikrinti. Sankcijos, kurias gali sudaryti kompensacijos sumokėjimas nukentėjusiajam, turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios. Valstybės narės ne vėliau kaip iki 2003 m. gruodžio 2 d. apie šias nuostatas praneša Komisijai ir nedelsdamos ją informuoja apie visus vėlesnius minėtų nuostatų pakeitimus.“

Austrijos teisė

9 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad nacionalinės teisės aktas dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą buvo daug kartų iš dalies keičiamas dėl tam tikrų nuostatų nesuderinamumo su Sąjungos teise. Naująja šių valstybės tarnautojų darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistema, parengta dėl 2015 ir 2016 m. paskelbtų teisės aktų pakeitimų, visų pirma buvo siekiama panaikinti diskriminaciją dėl amžiaus, kurią nulėmė anksčiau galiojusi darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistema.

Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymas

10 *Gehaltsgesetz 1956* (1956 m. Darbo užmokesčio įstatymas, *BGBI.* 54/1956), iš dalies pakeisto 2010 m. rugpjūčio 30 d. Federaliniu įstatymu (*BGBI.* I, 82/2010, toliau – Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymas), 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Perkėlimą į aukštesnę pakopą lemia atskaitos data. Jei toliau nenustatyta kitaip, siekiant perkelti į antrąją kiekvienos tarnautojų kategorijos darbo užmokesčio pakopą būtinas penkerių metų laikotarpis, perkelti į kitas pakopas – dvejų metų laikotarpis.“

11 Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymo 12 straipsnyje nustatyta:

„Perkėlimo į aukštesnę pakopą atskaitos data nustatoma, laikantis 4–8 dalyse nustatytų apribojimų, prie įdarbinimo dienos pridėdant toliau nurodytus laikotarpius po birželio 30 d. tų metų, kuriais po priėmimo į pirmąją mokymosi mokykloje pakopą buvo ar būtų buvę prasimokyta devynerius metus. Šie laikotarpiai yra:

1. visi 2 dalyje nurodyti laikotarpiai,
2. kiti laikotarpiai.“

Iš dalies pakeistas Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymas

12 Siekiant panaikinti diskriminaciją dėl amžiaus, konstatuotą 2009 m. birželio 18 d. Teisingumo Teismo sprendime *Hütter* (C-88/08, EU:C:2009:381) ir 2014 m. lapkričio 11 d. Sprendime *Schmitzer* (C-530/13, EU:C:2014:2359), Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymą atgaline data pakeitė *Bundesbesoldungsreform 2015* (2015 m. Federalinis įstatymas dėl tarnautojų darbo užmokesčio reformos, *BGBI.* I, 32/2015) ir 2016 m. *Besoldungsrechtsanpassungsgesetz* (Tarnautojų darbo užmokesčio teisės aktų suderinimo įstatymas, *BGBI.* I, 104/2016) (toliau – iš dalies pakeistas Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymas).

- 13 Iš dalies pakeisto Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymo 8 straipsnio „Priskyrimas prie darbo užmokesčio pakopos ir perkėlimas į aukštesnę pakopą“ 1 dalyje nustatyta:

„<...> Priskyrimą prie darbo užmokesčio pakopos ir perkėlimą į aukštesnę pakopą lemia tarnybos stažas.“

- 14 Iš dalies pakeisto Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymo 12 straipsnyje „Tarnybos stažas“ numatyta:

„1. Tarnybos stažas apima valstybės tarnyboje išdirbtų laikotarpių, būtinų perkėlimui į aukštesnę pakopą, trukmę ir įskaitytinų ankstesnių laikotarpių trukmę.

2. Kaip ankstesni laikotarpiai į tarnybos stažą turi būti įskaitomi laikotarpiai, kuriais:

- 1) asmuo dirbo saistomas darbo santykių su Europos ekonominei erdvei priklausančios valstybės narės, Turkijos Respublikos arba Šveicarijos Konfederacijos vietos valdžios institucija arba savivaldybių asociacija;
- 2) asmuo dirbo saistomas darbo santykių su Europos Sąjungos institucija arba tarpvalstybine institucija, kuriai Austrijos Respublika priklauso;
- 3) tarnautoja arba tarnautojas pagal *Heeresversorgungsgesetz* (Ginkluotųjų pajėgų socialinės apsaugos įstatymas) turėjo teisę į nukentėjusiųjų pensiją ir
- 4) asmuo vykdė šią veiklą:
 - a) atliko privalomąją pradinę karo tarnybą <...>,
 - b) įgijo karinį išsilavinimą <...>,
 - c) atliko civilinę tarnybą <...>,
 - d) atliko privalomąją karo tarnybą, įgijo panašų karinį išsilavinimą arba vietoj privalomosios karo tarnybos atliko civilinę tarnybą Europos ekonominei erdvei priklausančioje valstybėje narėje, Turkijos Respublikoje arba Šveicarijos Konfederacijoje.

<...>

3. Be 2 dalyje nurodytų laikotarpių, kaip ankstesni laikotarpiai gali būti įskaitomi ne daugiau kaip iš viso 10 metų susijusios profesinės veiklos vykdymo arba susijusios administracinės stažuotės atlikimo laikotarpių. <...>“

- 15 Iš dalies pakeisto Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymo 169c straipsnyje, kuris susijęs su jau dirbančių valstybės tarnautojų perkėlimu į naująją darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą, numatyta:

„1) Visi prie 169d straipsnyje nurodytų tarnautojų ir darbo užmokesčio kategorijų priskirti tarnautojai ir tarnautojos, 2015 m. vasario 11 d. dirbantys ir dirbančios valstybės tarnyboje, vadovaujantis tolesnėmis nuostatomis į šiuo federaliniu įstatymu sukurtą naująją darbo užmokesčio sistemą perkeliama tik remiantis jų ligšioliniu darbo užmokesčiu. Tarnautojai ir tarnautojos remiantis jų ligšioliniu darbo užmokesčiu pirmiausia priskiriami prie naujosios darbo užmokesčio sistemos tam tikros darbo užmokesčio pakopos, kurioje taikomas ligšiolinis darbo užmokestis. <...>

2) Tarnautojas ar tarnautoja į naująją darbo užmokesčio sistemą perkeliama ar perkeliama bendrai nustatant jo ar jos tarnybos stažą. Nustatant bendrai lemiamą reikšmę turi perkėlimo suma. Perkėlimo suma yra visas darbo užmokestis (neatsižvelgiant į galimą perkėlimą į aukštesnę pakopą išimties tvarka), kuris buvo taikytas apskaičiuojant tarnautojo ar tarnautojos mėnesinį atlyginimą už 2015 m. vasario mėn. (perkėlimo mėnuo). <...>

2a) Perkėlimo suma laikomas bazinis darbo ūzmokesčio dydis, taikomas toje darbo ūzmokesčio pakopoje, kuri faktiškai turėjo lemiamą reikšmę ūž perkėlimo mėnesį išmokėtam darbo ūzmokesčiui (priskyrimas pagal algalapį). Darbo ūzmokesčio pagrindo ar dydžio teisėtumas nevertinamas. Apskaičiuojant perkėlimo sumą į vėlesnį išmokėto darbo ūzmokesčio patikslinimą turi būti atsižvelgiama tik tiek, kiek:

1. ištaisomos faktinio pobūdžio klaidos, padarytos į automatinę duomenų apdorojimo sistemą įvedant duomenis, ir
2. akivaizdžiai įvesti ne tie duomenys, kuriuos ketinta, ir tai matyti iš įvesties momentu jau buvusių dokumentų.

2b) Jei faktinis priskyrimas prie darbo ūzmokesčio pakopos remiantis algalapiu atsižvelgiant į sumą yra mažesnis ūž įstatymu nustatytą priskyrimą prie darbo ūzmokesčio pakopos, tuomet, jei veiksmų nesiimama tik dėl laikino priskyrimo prie darbo ūzmokesčio pakopos pagal 169d straipsnio 5 dalį, pereinamojo laikotarpio sumai apskaičiuoti tarnautojos arba tarnautojo prašymu taikomas įstatymu nustatytas priskyrimas prie darbo ūzmokesčio pakopos. Įstatymu nustatytas priskyrimas prie darbo ūzmokesčio pakopos – tai darbo ūzmokesčio pakopa, kuri nustatoma pagal atskaitos datą. Atskaitos data yra diena, kuri nustatoma po šių laikotarpių iki pirmosios perkėlimo mėnesio dienos. Šie laikotarpiai būna tokie:

1. iki perkėlimo mėnesio pradžios ankstesniais išdirbtais laikotarpiais teisėtai pripažinti laikotarpiai, jei jie buvo išdirbti jau sukakus 18 metų ir jei jie reikšmingi perkėlimui į aukštesnę pakopą, ir
2. nuo priėmimo į darbą praėję laikotarpiai, jei jie reikšmingi perkėlimui į aukštesnę pakopą.

Kitų laikotarpių pridėti negalima. Įstatymu nustatytas priskyrimas prie darbo ūzmokesčio pakopos – tai kas dvejus metus po atskaitos datos taikoma atitinkamai aukštesnė darbo ūzmokesčio pakopa. Darbo ūzmokesčio pakopa laikoma pasiekta sausio 1 d. arba liepos 1 d. po pasibaigusio dvejų metų laikotarpio, jei tą dieną perkėlimas į aukštesnę pakopą nebuvo atidėtas arba sustabdytas. Dvejų metų laikotarpis laikomas pasibaigusiu atitinkamai sausio 1 d. arba liepos 1 d. ir tuomet, jei jis baigiasi atitinkamai iki kovo 31 d. arba iki rugsėjo 30 d.

2c) 2a ir 2b dalimis į Austrijos teisę, į federalinės valstybės tarnybos teisės aktų, skirtų federaliniams tarnautojams ir mokytojams, sritį, perkeliama [Direktyvos 2000/78] 2 ir 6 straipsniai, kaip jie išaiškinti 2014 m. birželio 19 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo Sprendime *Specht ir kt.* (C-501/12–C-506/12, C-540/12 ir C-541/12, EU:C:2014:2005). Taigi tarnautojų, įdarbintų iki 2015 m. Federalinių tarnautojų darbo ūzmokesčio reformos įsigaliojimo, perkėlimo sąlygos yra nustatytos naujojoje darbo ūzmokesčio sistemoje ir numatyta, viena vertus, kad darbo ūzmokesčio pakopa, prie kurios jie dabar priskiriami, nustatoma remiantis vien pagal ankstesnę darbo ūzmokesčio sistemą gautu darbo ūzmokesčiu, nors taikant pastarąją sistemą tarnautojai buvo diskriminuojami dėl amžiaus, ir, kita vertus, kad tolesnis perkėlimas į aukštesnę darbo ūzmokesčio pakopą dabar grindžiamas vien nuo 2015 m. Federalinių tarnautojų darbo ūzmokesčio reformos įsigaliojimo įgyta profesine patirtimi.

3) Perkėlimo tarnautojo ar perkeltos tarnautojos tarnybos stažas nustatomas remiantis laikotarpiu, būtinu tam, kad tarnautoją būtų galima perkelti iš pirmosios darbo ūzmokesčio pakopos (nuo pirmosios dienos) į tą tos pačios tarnautojų kategorijos darbo ūzmokesčio pakopą, pagal kurią 2015 m. vasario 12 d. buvo taikoma artimiausia ūž perkėlimo sumą mažesnė darbo ūzmokesčio suma. Jei perkėlimo suma sutampa su mažiausia tos pačios tarnautojų kategorijos darbo ūzmokesčio pakopoje taikoma suma, lemiamą reikšmę turi ši darbo ūzmokesčio pakopa. Visos lyginamosios sumos eurais suapvalinamos iki artimiausio sveikąjo skaičiaus.

4) 3 dalyje nustatytas tarnybos stažas pratęsiamas laikotarpiu, praėjusiu nuo paskutinio perkėlimo į aukštesnio atlyginimo pakopą iki perkėlimo mėnesio pabaigos, jei šis laikotarpis reikšmingas perkėlimui į aukštesnę pakopą.

<...>

6) <...> Jei tarnautojo naujojo darbo užmokesčio suma yra mažesnė už perkėlimo sumą, jam mokama užtikrinimo priemoka, lygi šių sumų skirtumui, į kurią atsižvelgiama apskaičiuojant senatvės pensiją <...>, kol jis pasiekia darbo užmokesčio pakopą, kurioje nustatytas už perkėlimo sumą didesnis darbo užmokestis. Lyginant sumas atsižvelgiama į galimas priemokas už tarnybos stažą ar perkėlimus į aukštesnę pakopą išimties tvarka.

<...>

9) Siekiant apsaugoti lūkesčius, susijusius su perkėlimu į aukštesnę pakopą, perkėlimu į aukštesnę pakopą išimties tvarka ar priemoka už tarnybos stažą pagal ankstesnę darbo užmokesčio sistemą, tarnautojui mokėtina užtikrinimo priemoka, į kurią atsižvelgiama apskaičiuojant senatvės pensiją <...>, kai jis pasiekia tarpinę pakopą <...>

<...>“

- 16 Pagal iš dalies pakeisto Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymo 175 straipsnio 79 dalies 3 punktą šio įstatymo 8 ir 12 straipsniai su antraštelėmis taip, kaip jie suformuluoti 2015 m. Įstatyme dėl federalinių tarnautojų darbo užmokesčio reformos, paskelbtame *BGBI. I, 32/2015*, įsigaliojo „1956 m. vasario 1 d.; nė viena ankstesnė iki 2015 m. vasario 11 d. paskelbta šių nuostatų redakcija nebegali būti taikoma vykstančiuose ir būsimuose procesuose“.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 17 M. Leitner, gimusiam 1968 m., kaip policijos pareigūnui, taikomi Austrijos valstybės tarnautojų nuostatai. Iki 2015 m. vasario mėn. jo darbo užmokestis buvo nustatomas pagal ankstesnę darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą. Vėliau jis buvo perkeltas į naująją darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą, nustatytą iš dalies pakeistu Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymu.
- 18 2015 m. sausio 27 d. M. Leitner pateikė Tirolio federacinės žemės policijos regioninei direkcijai prašymą nustatyti naują perkėlimo į aukštesnę pakopą atskaitos datą, atsižvelgiant į iki 18 metų įgytą patirtį. Jis taip pat paprašė sumokėti nesumokėtą darbo užmokestį.
- 19 2015 m. balandžio 30 d. M. Leitner prašymas buvo atmestas kaip nepriimtinas, nurodant, kad nuostatos, susijusios su perkėlimo į aukštesnę pakopą atskaitos data, jau buvo nebetaikomos.
- 20 Dėl šio sprendimo atmesti prašymą M. Leitner pateikė skundą *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas, Austrija). 2016 m. lapkričio 7 d. šis teismas panaikino Tirolio federacinės žemės policijos regioninės direkcijos sprendimą ir paprašė šios direkcijos dėl M. Leitner prašymo priimti sprendimą iš esmės.
- 21 2017 m. sausio 9 d. Tirolio federacinės žemės policijos regioninė direkcija atmetė minėtą prašymą, teigdama, kad M. Leitner negali remtis teisėmis pagal ankstesnę darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą, nes atgaline data įsigaliojus 2015 m. Federalinio įstatymui dėl tarnautojų darbo užmokesčio reformos, iš dalies pakeistam Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymu, ši sistema nebetaikoma jokiame procese.

- 22 2017 m. vasario 8 d. dėl šio sprendimo M. Leitner pateikė skundą *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas).
- 23 Šiam teismui kyla klausimas, ar dėl tokio įstatymo pakeitimo, kaip iš dalies pakeistas Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymas, buvo veiksmingai nutraukta bet kokia anksčiau buvusi diskriminacija dėl amžiaus.
- 24 Minėtas teismas nurodo, kad, kadangi esamų valstybės tarnautojų perskyrimas buvo atliktas taikant darbo užmokesčių, apskaičiuotą pagal ankstesnę darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą, valstybės tarnautojai, kurių laikotarpiai, išdirbti iki sukankant 18 metų, nebuvo įskaitomi apskaičiuojant tarnybos stažą, yra nepalankesnėje padėtyje už tuos valstybės tarnautojus, kurių panašios trukmės laikotarpiai buvo išdirbti jau sulaukus šio amžiaus.
- 25 Tas pats teismas pažymi, kad nustatant perskirtų valstybės tarnautojų aukštesnę pakopą negali būti įskaitomi laikotarpiai, išdirbti iki sueinant 18 metų. Perkeliant valstybės tarnautoją į naująją darbo užmokesčio sistemą, taigi ir nustatant jo poziciją pagal šią naująją sistemą yra nustatomas tarnybos stažas darbo užmokesčio lentelėje. Siekiant nustatyti šį tarnybos stažą, reikia remtis perkėlimo suma, t. y. paskutinio darbo užmokesčio, kurį valstybės tarnautojas gavo pagal ankstesnę darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą, suma. Sumokėtų darbo užmokesčių teisėtumas nevertinamas, išskyrus tai, kad gali būti ištaisosmos paprastos perkėlimui naudojamų duomenų įvesties klaidos siekiant patikrinti perkėlimo sumos apskaičiavimą. Taigi perkėlimo suma negali būti laikoma nediskriminaciniu darbo užmokesčiu, mokėtinu pagal ankstesnę darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą.
- 26 Kiek tai susiję su tiesioginio skirtingo požiūrio pateisinimu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad argumentas, susijęs su finansinės naštos augimu ir galimais administraciniais sunkumais, iš esmės negali pagrįsti išipareigojimų, kylančių iš draudimo diskriminuoti dėl amžiaus nevykdymo.
- 27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas priduria, kad Tirolio federacinė žemė, kurioje buvo tokia panašia diskriminacija dėl amžiaus pagrįsta ankstesnė teisė, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, priėmus 2014 m. lapkričio 11 d. Sprendimą *Schmitzer* (C-530/13, EU:C:2014:2359), iš naujo apskaičiavo visų esamų valstybės tarnautojų perkėlimo į aukštesnę pakopą atskaitos datą, todėl buvo visam laikui panaikinta diskriminacija dėl amžiaus.
- 28 Šiomis aplinkybėmis *Bundesverwaltungsgericht* (Federalinis administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Sąjungos teisę, visų pirma [Direktyvos 2000/78] 1, 2 ir 6 straipsnius, siejamus su [Chartijos] 21 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad pagal ją draudžiama nacionalinės teisės norma, pagal kurią, siekiant panaikinti valstybės tarnyboje dirbančių tarnautojų diskriminaciją, numatyta pereinamojo laikotarpio nuostata, pagal kurią taikant „perkėlimo sumos“ modelį, nors ir išreiškiamą piniginiu ekvivalentu, bet atitinkantį tam tikrą konkretų priskyrimą, pereinama iš iki šiol galiojusios dvejų metų sistemos į naują dvejų metų sistemą (ji, vertinama atskirai, nediskriminuoja naujų tarnautojų), todėl anksčiau buvusi valstybės tarnyboje dirbančių tarnautojų diskriminacija dėl amžiaus ir toliau tęsiama?
2. Ar Sąjungos teisę, visų pirma [Direktyvos 2000/78] 17 straipsnį ir [Chartijos] 47 straipsnį, reikia aiškinti taip, kad pagal ją draudžiama nacionalinės teisės norma, pagal kurią neleidžiama, kad valstybės tarnyboje dirbantys tarnautojai, atsižvelgdami į 2014 m. lapkričio 11 d. Sprendime *Schmitzer* (C-530/13, EU:C:2014:2359) pateiktą [šios] direktyvos 9 ir 16 straipsnių išaiškinimą, galėtų prašyti nustatyti jų poziciją darbo užmokesčio lentelėje, remdamiesi Direktyvos 2000/78 2 straipsniu, iki perkėlimo į naują darbo užmokesčio sistemą, nes atitinkami

teisiniai pagrindai paskelbiami nebetaikytiniais atgaline data nuo jų istoriniu požiūriu pagrindinio įstatymo įsigaliojimo dienos ir pirmiausia atmetama galimybė, kad bus įskaityti ankstesni laikotarpiai, išdirbti iki sukankant 18 metų?

3. Jei atsakymas į antrąjį klausimą būtų teigiamas:

Ar pagal 2005 m. lapkričio 22 d. Sprendime *Mangold* (C-144/04, EU:C:2005:709) ir kituose sprendimuose skelbiamą Sąjungos teisės taikymo viršenybės principą reikalaujama, kad atgaline data panaikintos nuostatos, susijusios su iki perkėlimo valstybės tarnyboje dirbusiais tarnautojais, toliau būtų taikomos, kad tie tarnautojai galėtų būti atgaline data nediskriminaciniu būdu įtraukiami į ankstesnę sistemą, o tuomet būtų nediskriminaciniu būdu perkeliami į naująją darbo užmokesčio sistemą?

4. Ar Sąjungos teisę, visų pirma [Direktyvos 2000/78] 1, 2 ir 6 straipsnius, siejamus su [Chartijos] 21 ir 47 straipsniais, reikia aiškinti taip, kad pagal ją draudžiama nacionalinės teisės norma, pagal kurią tik deklaratyviai panaikinama diskriminacija dėl amžiaus (kalbant apie ankstesnių laikotarpių, išdirbtų iki sukankant 18 metų, įskaitymą), nes nustatoma, kad realus laikotarpis, kuriuo buvo taikyta diskriminacija, atgaline data taikomu teisės aktu apibrėžiamas kaip laikotarpis, kuriuo nebuvo taikyta diskriminacija, nors diskriminacija tęsiasi faktiškai nepakitusi?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 29 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2000/78 1, 2 ir 6 straipsniai, siejami su Chartijos 21 straipsniu, turi būti aiškinami taip, kad pagal šias nuostatas draudžiama tokia nacionalinės teisės norma, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kuri įsigaliojo atgaline data ir kurioje siekiant nutraukti diskriminaciją dėl amžiaus numatyta perkelti esamus valstybės tarnautojus į naująją darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą, pagal kurią šie valstybės tarnautojai pirmą kartą prie sistemos priskiriami remiantis pagal ankstesnę sistemą jiems išmokėtu paskutiniu darbo užmokesčiu.
- 30 Pirma, reikia išsiaiškinti, ar nagrinėjamose nacionalinės teisės normose yra įtvirtintas skirtingas požiūris dėl amžiaus, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/78 2 straipsnio 1 dalį.
- 31 Šiuo klausimu primintina, kad pagal šią nuostatą „vienodo požiūrio principas“ reiškia, kad dėl kurios nors iš šios direktyvos 1 straipsnyje nurodytų priežasčių nėra jokios tiesioginės ar netiesioginės diskriminacijos. Šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalies a punkte paaiškinta, kad pagal šio straipsnio 1 dalį tiesioginė diskriminacija yra tada, kai dėl bet kurios iš šios direktyvos 1 straipsnyje nurodytų priežasčių su vienu asmeniu elgiamasi mažiau palankiai, nei panašioje situacijoje elgiamasi su kitu asmeniu.
- 32 Pagrindinėje byloje šiam palyginimui reikšmingos asmenų kategorijos yra, viena vertus, perkėlimo momentu dirbantys valstybės tarnautojai, kurie profesinę patirtį, nors ne visą, įgijo prieš sukakdami 18 metų (toliau – pagal ankstesnę sistemą diskriminuojami valstybės tarnautojai), ir, kita vertus, valstybės tarnautojai, kurie tokio paties pobūdžio ir panašios trukmės profesinę patirtį įgijo sulaukę šio amžiaus (toliau – pagal ankstesnę sistemą privileijuoti valstybės tarnautojai).
- 33 Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos matyti, kad Austrijos teisės aktų leidėjas, priėmęs iš dalies pakeisto Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymo 169c straipsnį, nustatė perkėlimo mechanizmą, kuris taikomas atsižvelgiant į pagal ankstesnės sistemos taisykles apskaičiuojamą „perkėlimo sumą“. Konkrečiai kalbant, „perkėlimo suma“, kuri pagal šio įstatymo 169c straipsnio 2 dalį

turi lemiamą reikšmę bendrai nustatant į darbo užmokesčio sistemą perkeliamų valstybės tarnautojų tarnybos stažą, apskaičiuojama remiantis tokių valstybės tarnautojų darbo užmokesčiu, išmokėtu už mėnesį prieš jų perkėlimą į naująją sistemą.

- 34 Vis dėlto 2014 m. lapkričio 11 d. Sprendime *Schmitzer* (C-530/13, EU:C:2014:2359) Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad ankstesnės darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemos taisyklės yra tiesioginė diskriminacija dėl amžiaus, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2000/78.
- 35 Šiuo klausimu minėtame sprendime Teisingumo Teismas konstatavo, kad nacionalinės teisės aktais, pagal kuriuos, siekiant nutraukti diskriminaciją dėl amžiaus, atsižvelgiama į mokymosi ir darbo laikotarpius, įgytus iki sueinant 18 metų, bet kartu tik valstybės tarnautojams, kurie patyrė šią diskriminaciją, nustatomas trejais metais ilgesnis laikotarpis, būtinas tam, kad jie galėtų būti perkelti iš pirmosios į antrąją kiekvienos tarnautojų ir darbo užmokesčio kategorijos pakopą, tęsiama tiesioginė diskriminacija dėl amžiaus, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/78 2 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies a punktą ir 6 straipsnio 1 dalį.
- 36 Be to, reikia pažymėti, kad iš pačios iš dalies pakeisto Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymo 169c straipsnio 2c dalies formuluotės matyti, jog ankstesnė darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistema buvo pagrįsta diskriminacija dėl valstybės tarnautojų amžiaus.
- 37 Šiomis aplinkybėmis dėl tokio perskyrimo mechanizmo, kaip nustatytas iš dalies pakeistame Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatyme ir nurodytas šio sprendimo 33 punkte, gali likti galioti padariniai, kurių atsirado dėl ankstesnės darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemos, nes sukuriama ryšys tarp paskutinio pagal šią sistemą gauto darbo užmokesčio ir priskyrimo prie naujosios darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemos.
- 38 Taigi reikia daryti išvadą, kad iš dalies pakeisto Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymo 169c straipsniu yra paliekamas galioti skirtingas požiūris į pagal ankstesnę sistemą diskriminuojamus valstybės tarnautojus ir pagal šią sistemą privilegijuotus valstybės tarnautojus, jeigu darbo užmokesčio suma, kurią gautų pirmieji, būtų mažesnė už tą, kuri būtų išmokama antriesiems tik dėl jų įdarbinimo dieną turėto amžiaus, nors jų situacija yra panaši (šiuo klausimu žr. 2015 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Unland*, C-20/13, EU:C:2015:561, 40 punktą).
- 39 Antra, reikia išnagrinėti, ar šis skirtingas požiūris dėl amžiaus gali būti pateisinamas atsižvelgiant į Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalį.
- 40 Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje paaiškinta, kad valstybės narės gali numatyti, jog skirtingas požiūris dėl amžiaus nėra diskriminacija, jei pagal nacionalinę teisę ji objektyviai ir tinkamai pateisina teisėti tikslai, įskaitant teisėtus užimtumo politikos, darbo rinkos ir profesinio mokymo tikslus, o šių tikslų siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.
- 41 Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad valstybės narės naudojasi didele diskrecija ne tik pasirinkdamos, kokio konkretaus tikslo siekti socialinės politikos ir užimtumo srityje, bet ir nustatydamos priemones, kuriomis to tikslo būtų siekiama (2015 m. sausio 28 d. Sprendimo *Starjakob*, C-417/13, EU:C:2015:38, 34 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 42 Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos teisės normos visų pirma skirtos nediskriminacinei darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemai nustatyti. Tas teismas pažymi, kad minėtomis teisės normomis įgyvendinami finansinio neutralumo, administravimo ekonomijos, įgytų teisių paisymo ir teisėtų lūkesčių apsaugos tikslai.

- 43 Pirma, kiek tai susiję su pagrindinėje byloje nagrinėjamos teisės normomis siekiamu finansinio neutralumo tikslu, primintina, kad pagal Sąjungos teisę valstybėms narėms greta politinių, socialinių ar demografinių veiksmų nedraudžiama atsižvelgti į su biudžetu susijusius veiksmus, jeigu jos tai darydamos pirmiausia laikosi bendrojo diskriminacijos dėl amžiaus draudimo principo. Šiuo klausimu pasakytina, kad, nors su biudžetu susiję veiksniai gali būti pagrindas valstybei narei pasirenkant socialinę politiką ir daryti įtaką priemonės, kurią ji nori priimti, pobūdžiui arba mastui, vien tokie veiksniai negali būti teisėtas tikslas, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/78 6 straipsnio 1 dalį. Taip yra ir administracinio pobūdžio veiksmų, kuriuos mini prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas ir Austrijos vyriausybė, atveju (šiuo klausimu žr. 2015 m. sausio 28 d. Sprendimo *Starjakob*, C-417/13, EU:C:2015:38, 36 punktą).
- 44 Antra, kalbant apie pagal ankstesnę sistemą privilegijuotų valstybės tarnautojų įgytų teisių paisymą ir teisėtų lūkesčių apsaugą, kiek tai susiję su jų darbo užmokesčiu, pažymėtina, kad tai yra teisėti užimtumo politikos ir darbo rinkos tikslai, pereinamuoju laikotarpiu galintys pateisinti ankstesnio darbo užmokesčio, taigi ir amžiaus kriterijumi grindžiamo skirtingo požiūrio, palikimą (šiuo klausimu žr. 2014 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Schmitzer*, C-530/13, EU:C:2014:2359, 42 punktą).
- 45 Vis dėlto šie tikslai negali pateisinti priemonės, kuria galutinai paliekamas galioti skirtingas požiūris, nors tik į tam tikrus asmenis, dėl amžiaus; ši požiūrį siekiama pakeisti reforma, kurios sudėtinė dalis yra ši priemonė. Tokia priemonė negali nustatyti nediskriminacinės sistemos neprivilegijuotai kategorijai priklausantiems asmenims (šiuo klausimu žr. 2015 m. sausio 28 d. Sprendimo *Starjakob*, C-417/13, EU:C:2015:38, 39 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 46 Šiuo atveju iš dalies pakeisto Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymo 169c straipsnyje yra numatyti įvairūs mechanizmai, kad būtų išvengta reikšmingo perkeltųjų valstybės tarnautojų darbo užmokesčio sumažėjimo. Vienas iš šių mechanizmų yra mokama užtikrinimo priemonė, kuri lygi perkeltą valstybės tarnautoją gauto naujojo darbo užmokesčio sumos ir perkėlimo sumos skirtumui. Ši užtikrinimo priemonė skiriama dėl to, kad po perkėlimo valstybės tarnautojas yra priskiriamas prie pagal naująją darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą suteiktos darbo užmokesčio pakopos, atitinkančios automatiškai mažesnę nei pagal ankstesnę sistemą paskiausiai gautą darbo užmokesčių. Taip pat vienas iš minėtų mechanizmų yra į darbo užmokesčio sistemą perkeliama valstybės tarnautojų tarnybos stažo, įgyto pagal ankstesnę tvarką, padidinimas nuo 6 iki 18 mėnesių.
- 47 Vis dėlto kaip per teismo posėdį paaiškino Austrijos vyriausybė, visi šie mechanizmai be išimties taikomi visiems valstybės tarnautojams, kurie bendrai buvo perkelti į naująją darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą, nesvarbu, ar ankstesnė darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistema jiems buvo palanki ar ne.
- 48 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad, priešingai nei byloje, kuriose priimti 2014 m. birželio 19 d. Sprendimas *Specht ir kt.* (C-501/12–C-506/12, C-540/12 ir C-541/12, EU:C:2014:2005) ir 2015 m. rugsėjo 9 d. Sprendimas *Unland* (C-20/13, EU:C:2015:561), kuriuose nurodyta, jog darbo užmokesčio skirtumas tarp tose byloje nagrinėjamų dviejų valstybės tarnautojų kategorijų sumažėjo, o kai kuriais atvejais laipsniškai išnyko, šioje byloje iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos nematyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos teisės normose numatytais mechanizmais leidžiama, jog valstybės tarnautojams, kuriems ankstesnė sistema buvo nepalanki, mokamas darbo užmokesčio laipsniškai artėtų prie privilegijuotoms valstybės tarnautojams mokamo darbo užmokesčio, todėl pirmiesiems per vidutinės trukmės ar netgi trumpą laikotarpį būtų suteiktos tokios pačios privilegijos, kokias turi antrieji. Taigi dėl šių mechanizmų tam tikro laikotarpio pabaigoje nesumažėja darbo užmokesčio skirtumas tarp privilegijuotų valstybės tarnautojų ir neprivilegijuotų valstybės tarnautojų.

- 49 Taigi, net jeigu pagrindinėje byloje nagrinėjamos teisės normomis galima užtikrinti pagal ankstesnę sistemą privilegijuotų valstybės tarnautojų įgytų teisių ir teisėtų lūkesčių apsaugą, juo negalima nustatyti nediskriminacinės sistemos pagal ankstesnę darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą diskriminuojamiems tarnautojams, nes minėtame teisės akte galutinai paliekama galioti jų diskriminacija dėl amžiaus pagal ankstesnę sistemą.
- 50 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, jog Direktyvos 2000/78 1, 2 ir 6 straipsniai, siejami su Chartijos 21 straipsniu, turi būti aiškinami taip, kad pagal šias nuostatas draudžiamos tokios nacionalinės teisės normos, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kurios įsigaliojo atgaline data ir kuriose siekiant nutraukti diskriminaciją dėl amžiaus numatyta perkelti esamus valstybės tarnautojus į naująją darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą, pagal kurią šie valstybės tarnautojai pirmą kartą prie šios sistemos priskiriami remiantis pagal ankstesnę sistemą jiems išmokėtu paskutiniu darbo užmokesčiu.

Dėl antrojo klausimo

- 51 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo antrasis klausimas susijęs su Direktyvos 2000/78 17 straipsniu.
- 52 Būtina priminti, kad pagal Direktyvos 2000/78 17 straipsnį valstybės narės nustato sankcijų taikymo už nacionalinių nuostatų, priimtų pagal šią direktyvą, pažeidimus taisykles ir imasi visų priemonių, būtinų jų taikymui užtikrinti. Sankcijos, kurias gali sudaryti kompensacijos nukentėjusiajam sumokėjimas, turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos.
- 53 Iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad šiuo straipsniu siekiama įpareigoti valstybes nares numatyti sankcijų už nacionalinės teisės nuostatų, priimtų šios direktyvos perkėlimo tikslais, pažeidimus sistemą (šiuo klausimu žr. 2013 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Asociația Accept*, C-81/12, EU:C:2013:275, 61 punktą).
- 54 Vis dėlto pagrindinėje byloje iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos nematyti, kad ginčas būtų susijęs su nacionalinės teisės nuostatų, priimtų siekiant perkelti minėtą direktyvą, pažeidimais.
- 55 Taigi Direktyvos 2000/78 17 straipsnio išaiškinimas nėra būtinas siekiant priimti sprendimą pagrindinėje byloje.
- 56 Pagal suformuotoje Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, visų pirma 2017 m. rugsėjo 21 d. Sprendime *Beshkov* (C-171/16, EU:C:2017:710, 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), pripažintą galimybę reikia reformuluoti antrąjį klausimą taip, kad juo iš esmės siekiama sužinoti, ar Chartijos 47 straipsnis ir Direktyvos 2000/78 9 straipsnis turi būti aiškinami kaip draudžiantys nacionalinės teisės normas, pagal kurias, esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kontrolės, kurią gali atlikti kompetentingi nacionaliniai teismai, apimtis yra apribota, neįtraukiant į ją klausimų, susijusių su „perkėlimo sumos“ dydžiu, apskaičiuotu pagal ankstesnės darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemos taisykles.
- 57 Šiuo klausimu reikia priminti, jog iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad Sąjungos teisės sistemoje užtikrinamos pagrindinės teisės taikomos visose situacijose, kurias reglamentuoja Sąjungos teisė, ir kad šios teisės taikymas reiškia, jog šios pagrindinės teisės užtikrinamos Chartija (šiuo klausimu žr. 2014 m. balandžio 30 d. Sprendimo *Pfleger*, C-390/12, EU:C:2014:281, 33 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2018 m. balandžio 17 d. Sprendimo *Egenberger*, C-414/16, EU:C:2018:257, 49 punktą).

- 58 Šioje byloje iš pakeisto Valstybės tarnautojų darbo užmokesčio įstatymo 169c straipsnio 2c dalies matyti, kad pagal šį įstatymą Austrijos teisėje įgyvendinama Direktyva 2000/78, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį, todėl Austrijos teisės aktų leidėjas turėjo atsižvelgti į Chartijos 47 straipsniu garantuojamas pagrindines teises, pirmiausia į asmenų teisę į jiems pagal Sąjungos teisę suteiktų teisių veiksmingą teisminę apsaugą (šiuo klausimu žr. 2018 m. balandžio 17 d. Sprendimo *Egenberger*, C-414/16, EU:C:2018:257, 52 punktą).
- 59 Tai išsiaiškinus reikia priminti, kad pagal Chartijos 47 straipsnio pirmą pastraipą kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynimą teisme minėtame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
- 60 Siekiant Sąjungoje užtikrinti šios pagrindinės teisės laikymąsi, pagal ESS 19 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą valstybės narės įpareigojamos numatyti teisių gynimo priemonės, būtinas užtikrinant veiksmingą teisminę apsaugą Sąjungos teisei priklausančiose srityse.
- 61 Teisė į veiksmingą teisinę gynimą dar kartą patvirtinta pačioje Direktyvoje 2000/78, kurios 9 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės užtikrina, jog bet kuris asmuo, manantis, kad nukentėjo dėl diskriminavimo, gali ginti savo teises (šiuo klausimu žr. 2014 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Schmitzer*, C-530/13, EU:C:2014:2359, 49 punktą).
- 62 Vadinasi, kiek tai susiję su asmenimis, kurie patyrė diskriminaciją dėl amžiaus, laikantis lygybės principo reikalaujama, kad būtų garantuojama jų teisės į vienodą požiūrį veiksminga teisminė apsauga.
- 63 Nagrinėjamu atveju pažymėtina, kad, kaip generalinis advokatas nurodė savo išvados 74 punkte, pagal Austrijos naująją darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą „perkėlimo sumos“, turinčios lemiamą reikšmę perskiriant atitinkamus tarnautojus, materialinės kontrolės, kurią gali atlikti kompetentingi nacionaliniai teismai, apimtis yra labai apribota. Iš tiesų ši kontrolė gali būti susijusi tik su netikslumais, atsiradusiais dėl klaidų, padarytų įvedant atitinkamus duomenis, o ne su galimu neteisingu darbo užmokesčio, kuriuo grindžiama minėta suma, apskaičiavimu, nes perkėlimo suma nustatoma remiantis iš esmės jau nustatytu darbo užmokesčiu, kurio suma apskaičiuota pagal ankstesnę darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą.
- 64 Tokiomis aplinkybėmis, jei pagal ankstesnę darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą diskriminuojamas valstybės tarnautojas negali užginčyti diskriminacinių „perkėlimo sumos“ padarinių, jis negali įgyvendinti visų teisių, kurios jam priklauso pagal Direktyvos 2000/78 užtikrinamą vienodo požiūrio principą, ir taip gali pažeisti Chartijos 47 straipsnį. Tai, kad jis gali apskūsti visą naująją darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą, negali paneigti šios išvados.
- 65 Taigi valstybės tarnautojas, nukentėjęs nuo diskriminacijos dėl amžiaus, turi turėti galimybę remtis Direktyvos 2000/78 2 straipsniu, siekdamas ginčyti jo perkėlimo į naująją darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą tvarkos diskriminacinius padarinius.
- 66 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad Chartijos 47 straipsnis ir Direktyvos 2000/78 9 straipsnis turi būti aiškinami kaip draudžiantys nacionalinės teisės normas, pagal kurias, esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kontrolės, kurią gali atlikti kompetentingi nacionaliniai teismai, apimtis yra apribota, neįtraukiant į ją klausimų, susijusių su „perkėlimo sumos“ dydžiu, apskaičiuotu pagal ankstesnės darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemos taisykles.

Dėl trečiojo klausimo

- 67 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Sąjungos teisės taikymo viršenybės principas turi būti aiškinamas taip, kad, jei tokiomis nacionalinės teisės normomis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, pažeidžiamas nediskriminavimo dėl amžiaus principas ir Chartijos 47 straipsnis, reikalaujama, kad esamų valstybės tarnautojų, kurie buvo diskriminuojami dėl amžiaus taikant perkėlimo į naująją darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą mechanizmą, situacija būtų iš naujo įvertinta ir kad šie valstybės tarnautojai į šią naująją sistemą būtų perkelti be diskriminacijos.
- 68 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją nacionaliniai teismai, atsižvelgdami į visas nacionalinės teisės normas ir taikydami joje pripažintus aiškinimo metodus, turi nuspręsti, ar (ir kokių mastu) nacionalinė nuostata gali būti aiškinama taip, kad atitiktų Direktyvą 2000/78 ir nebūtų aiškinama *contra legem* (2019 m. sausio 22 d. Sprendimo *Cresco Investigation*, C-193/17, EU:C:2019:43, 74 punktas).
- 69 Jei neįmanoma nacionalinės teisės aktų aiškinti ir taikyti taip, kad atitiktų šios direktyvos reikalavimus, primintina, kad pagal Sąjungos teisės taikymo viršenybės principą, kuris galioja ir nediskriminavimo dėl amžiaus principo atveju, Sąjungos teisei prieštaraujantis nacionalinės teisės aktas, kuris patenka į jos taikymo sritį, turi būti netaikomas (2014 m. birželio 19 d. Sprendimo *Specht ir kt.*, C-501/12–C-506/12, C-540/12 ir C-541/12, EU:C:2014:2005, 89 punktas).
- 70 Suformuotoje Teisingumo Teismo jurisprudencijoje taip pat nustatyta, kad, jeigu konstatuojama Sąjungos teisei prieštaraujanti diskriminacija ir kol nepriimta priemonių vienodam požiūriui atkurti, lygybės principo laikymasis gali būti užtikrinamas tik suteikiant nepalankioje padėtyje esančių asmenų kategorijai tas pačias lengvatas, kokios suteikiamos asmenims, priklausantiems privilegijuotai kategorijai. Nepalankioje padėtyje esantys asmenys taip turi būti perkelti į tokią pačią padėtį, kokioje yra asmenys, kurie naudojami atitinkama lengvata (šiuo klausimu žr. 2019 m. sausio 22 d. Sprendimo *Cresco Investigation*, C-193/17, EU:C:2019:43, 79 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 71 Tokiu atveju nacionalinis teismas neturi taikyti jokios diskriminacinės nacionalinės nuostatos ir neprivalo prašyti ar laukti, kad įstatymų leidėjas ją pirma panaikintų, ir nepalankioje padėtyje esančios kategorijos asmenims privalo taikyti tą pačią tvarką, kokia taikoma kitos kategorijos asmenims. Tokia pareiga jam tenka, neatsižvelgiant į tai, ar pagal nacionalines teisės nuostatas suteikiama jam tokia kompetencija (2019 m. sausio 22 d. Sprendimo *Cresco Investigation*, C-193/17, EU:C:2019:43, 80 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 72 Vis dėlto toks sprendimas gali būti taikomas tik tuomet, kai yra tinkama atskaitos sistema (2019 m. sausio 22 d. Sprendimo *Cresco Investigation*, C-193/17, EU:C:2019:43, 81 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 73 Nagrinėjamu atveju, pirma, reikia priminti atsižvelgiant į atsakymą į pirmąjį prejudicinį klausimą, jog 2014 m. lapkričio 11 d. Sprendime *Schmitzer* (C-530/13, EU:C:2014:2359) Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad ankstesnės darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą taisyklės ir visų pirma tos, pagal kurias, siekiant nutraukti diskriminaciją dėl amžiaus, atsižvelgiama į mokymosi ir darbo laikotarpius, įgytus iki sueinant 18 metų, bet kartu tik valstybės tarnautojams, kurie patyrė šią diskriminaciją, nustatomas trejais metais ilgesnis laikotarpis, būtinas tam, kad jie galėtų būti perkelti iš pirmosios į antrąją kiekvienos valstybės tarnautojų ir darbo užmokesčio kategorijos pakopą, tęsiama tiesioginė diskriminacija dėl amžiaus, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/78 2 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies a punktą ir 6 straipsnio 1 dalį.
- 74 Antra, privilegijuotiems valstybės tarnautojams taikomos darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą taisyklės yra tokios, pagal kurias neprivilegijuoti valstybės tarnautojai galėtų būti perkelti į kitas pakopas be jokios diskriminacijos.

- 75 Tai taigi tol, kol nepriimta priemonių vienodam požiūriui atkurti, tokiu atveju, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, siekiant atkurti vienodą požiūrį, reikia valstybės tarnautojams, kuriems ankstesnė darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistema buvo nepalanki, suteikti tokias pačias privilegijas kaip tos, kuriomis galėjo naudotis pagal šią sistemą privilegijuoti valstybės tarnautojai, kiek tai susiję ne tik su laikotarpių, išdirbtų iki 18 metų, įskaitymu, bet ir su perkėlimu į aukštesnę darbo užmokesčio pakopą (šiuo klausimu žr. 2015 m. sausio 28 d. Sprendimo *Starjakob*, C-417/13, EU:C:2015:38, 48 punktą).
- 76 Tai taip pat reiškia, kad valstybės tarnautojas, kuriam ankstesnė darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistema buvo nepalanki, turi teisę gauti darbdavio mokamą kompensaciją, lygią darbo užmokesčio, kurį atitinkamas valstybės tarnautojas būtų gavęs, jeigu nebūtų buvęs diskriminuojamas, sumos ir faktiškai gauto darbo užmokesčio sumos skirtumui.
- 77 Svarbu priminti, kad šio sprendimo 75 ir 76 punktuose išdėstyti argumentai galioja tik tol, kol nacionalinės teisės aktų leidėjas priims vienodą požiūrį atkuriančias priemones (šiuo klausimu žr. 2019 m. sausio 22 d. Sprendimo *Cresco Investigation*, C-193/17, EU:C:2019:43, 87 punktą).
- 78 Iš tiesų reikia manyti, kad, nors pagal Direktyvos 2000/78 16 straipsnį valstybės narės privalo panaikinti įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie prieštarauja vienodo požiūrio principui, šiame straipsnyje jos neįpareigojamos imtis tam tikrų priemonių diskriminacijos draudimo pažeidimo atveju; joms paliekama laisvė pasirinkti geriausią iš įvairių galimybių, tinkamų šiame straipsnyje nustatytam tikslui pasiekti, atsižvelgiant į galimas skirtingas situacijas (šiuo klausimu žr. 2019 m. sausio 22 d. Sprendimo *Cresco Investigation*, C-193/17, EU:C:2019:43, 88 punktą).
- 79 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą reikia atsakyti, kad tuo atveju, jei nacionalinių nuostatų negalima aiškinti taip, kad jos atitiktų Direktyvą 2000/78, nacionalinis teismas pagal savo kompetenciją privalo užtikrinti pagal šią direktyvą privatiems asmenims suteikiamą teisinę apsaugą ir visišką jos veiksmingumą netaikydamas jokios direktyvai galinčios prieštarauti nacionalinės teisės nuostatos. Sąjungos teisė turi būti aiškinama taip, kad, jeigu konstatuojama Sąjungos teisei prieštaraujanti diskriminacija ir kol nepriimta priemonių vienodam požiūriui atkurti, tokiu atveju, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, siekiant atkurti vienodą požiūrį, reikia valstybės tarnautojams, kuriems ankstesnė darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistema buvo nepalanki, suteikti tokias pačias privilegijas kaip tos, kuriomis galėjo naudotis pagal šią sistemą privilegijuoti valstybės tarnautojai, kiek tai susiję ne tik su laikotarpių, išdirbtų iki 18 metų, įskaitymu, bet ir su perkėlimu į aukštesnę darbo užmokesčio pakopą, taigi diskriminuojamiems valstybės tarnautojams skirti pinigine kompensaciją, lygią darbo užmokesčio, kurį atitinkamas valstybės tarnautojas būtų gavęs, jeigu nebūtų buvęs diskriminuojamas, sumos ir faktiškai gauto darbo užmokesčio sumos skirtumui.

Dėl ketvirtojo klausimo

- 80 Atsižvelgiant į pateiktą atsakymą į pirmąjį ir antrąjį klausimus, į ketvirtąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 81 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. 2000 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvos 2000/78/EB, nustatančios vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus, 1, 2 ir 6 straipsniai, siejami su Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 straipsniu, turi būti aiškinami taip, kad pagal šias nuostatas draudžiamos tokios nacionalinės teisės normos, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, kurios įsigaliojo atgaline data ir kuriose, siekiant nutraukti diskriminaciją dėl amžiaus, numatyta perkelti esamus valstybės tarnautojus į naująją darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemą, pagal kurią šie valstybės tarnautojai pirmą kartą prie sistemos priskiriami remiantis pagal ankstesnę sistemą jiems išmokėtu paskutiniu darbo užmokesčiu.
2. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnis ir Direktyvos 2000/78 9 straipsnis turi būti aiškinami kaip draudžiantys nacionalinės teisės normas, pagal kurias, esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kontrolės, kurią gali atlikti kompetentingi nacionaliniai teismai, apimtis yra apribota, neįtraukiant į ją klausimų, susijusių su „perkėlimo sumos“ dydžiu, apskaičiuotu pagal ankstesnės darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistemos taisykles.
3. Tuo atveju, jei nacionalinių nuostatų negalima aiškinti taip, kad jos atitiktų Direktyvą 2000/78, nacionalinis teismas pagal savo kompetenciją privalo užtikrinti pagal šią direktyvą privatiems asmenims suteikiamą teisinę apsaugą ir visišką jos veiksmingumą netaikydamas jokios direktyvai galinčios prieštarauti nacionalinės teisės nuostatos. Sąjungos teisė turi būti aiškinama taip, kad, jeigu konstatuojama Sąjungos teisei prieštaraujanti diskriminacija ir kol nepriimta priemonių vienodam požiūriui atkurti, tokiu atveju, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, siekiant atkurti vienodą požiūrį, reikia valstybės tarnautojams, kuriems ankstesnė darbo užmokesčio ir perkėlimo į aukštesnę pakopą sistema buvo nepalanki, suteikti tokias pačias privilegijas kaip tos, kuriomis galėjo naudotis pagal šią sistemą privilegijuoti valstybės tarnautojai, kiek tai susiję ne tik su laikotarpiu, išdirbtu iki 18 metų, įskaitymu, bet ir su perkėlimu į aukštesnę darbo užmokesčio pakopą, taigi diskriminuojamiems valstybės tarnautojams skirti pinigine kompensacija, lygią darbo užmokesčio, kurį atitinkamas valstybės tarnautojas būtų gavęs, jeigu nebūtų buvęs diskriminuojamas, sumos ir faktiškai gauto darbo užmokesčio sumos skirtumui.

Parašai.